

Rapporter

BOURNONVILLE-TRADITIONENS TILBLIVELSESHISTORIE

Projektet er iværksat af Carlsbergfondet og udført i perioden 1993-1995 med domicil i Det kongelige Biblioteks Musikafdeling. Projektet er udformet som afsluttende del til den hidtil udkomne Bournonville-trilogi, *The Bournonville Ballets* (1987), *The Bournonville Heritage* (1990) og *Bournonville Ballet Technique* (1992), der alle er publiceret af forlaget Dance Books Ltd. i London.

Afhandlingen har som primært undersøgelsesområde en analyse af teori- og metodeproblemer i ballethistorisk forskning gennem en undersøgelse af den del af kildematerialet til Bournonville-traditionen, der stammer fra koreografens egen levetid. Herigennem indkredser og definerer undersøgelsen den særlige stil- og autenticitets-problematik, der stadig hersker omkring Bournonville-traditionen, og som er blevet særligt aktuelt i dag, hvor Bournonville-balletterne udsættes for en „internationalisering“ som aldrig tidligere.

Afhandlingens anden del fremlægger en komplet, annoteret musikalsk-koreografisk bibliografi over de kilder, Bournonville enten selv affattede eller arbejdede ud fra ved udarbejdelsen af sine balletter, opera- og skuespils-iscenesættelser, samt alle øvrige lejlighedsarbejder.

Undersøgelsen peger på nødvendigheden af en revision af den hidtidige opfattelse af Bournonvilles kunst som et rent dansk kulturhistorisk fænomen, der i såvel koreografiske som åndshistoriske henseender alene skulle være forankret i en hjemlig Biedermeier-kultur.

Afhandlingen dokumenterer således, hvordan adskillige af Bournonvilles hovedværker indeholder markante musikalske, dramaturgiske, og koreografiske elementer, der oprindeligt var oplevet af Bournonville ved selvsyn på førende udenlandske teaterscener og sidenhen assimileredes i hans egne værker. Disse elementer, som efter en hundredårig opførelsestradition i Danmark nu almindeligvis anses som udtryk for en specifik dansk ballet-tradition, bør i lige så høj grad anskues og behandles ud fra en midt- og sydeuropæisk synsvinkel.

Set i dette perspektiv rykker undersøgelsen ved nogle væsentlige aspekter omkring opfattelsen af Bournonville-traditionen som et udelukkende dansk fænomen. Afhandlingen søger at besvare spørgsmålet om, hvorvidt Bournonvilles livsværk i virkeligheden bør anskues som et kunstnerisk-symbiotisk samspil af flere koreografiske elementer, stil- og åndsidealer hentet fra de daværende toneangivende italienske og franske balletkulturer og omplantet til det i Bournonvilles tid relativt isolerede Norden.

Afhandlingen identificerer og analyserer i denne forbindelse de eksakte litterære inspirationskilder, der ifølge Bournonvilles (stadig uudgivne) dagbøger ligger til grund for de fleste af hans hovedværker.

Undersøgelsens konklusion præciserer, hvor stor en del af Bournonville-arven, der med rette kan beskrives som „autentisk Bournonville“ i modsætning til den del af hans livsværk, der må anses for at repræsentere udefra kommende elementer. Hermed sigter afhandlingen på en klarere placering af kunstneren Bournonville i det større europæiske ballethistoriske perspektiv.

Knud Arne Jürgensen

ROCKMUSIK – ÆSTETIK OG ANALYSE

Dette projekt blev påbegyndt december 1993 og er en del af en ph.d.-uddannelse. Det er finansieret af et stipendium fra Københavns Universitet og forventes afsluttet med en afhandling december 1996.

Formålet med projektet er at diskutere den tætte forbindelse mellem rockmusikken selv og diskursen om rockmusikken. Metodisk tages der udgangspunkt i disciplinerne musikanalyse og -æstetik, og det videnskabsteoretiske grundlag er en art reflekteret hermeneutik, bl.a. inspireret af H.H. Eggebrecht. Det centrale problem i projektet er altså forholdet mellem den klingende musik og dens betydning, mellem musik og ord.

Perspektivet for den æstetiske undersøgelse er historisk. I centrum står en redegørelse for dikotomien mellem lav og høj – mellem populær- og finkultur fra ca. år 1800 til i dag. De centrale æstetiske kategorier i rockmusikken (bl.a. autenticitet, hverdagsliv, *jouissance*, kroppen) er indflettet i denne dikotomi, og rockmusikkens diskurs opfattes som udviklende sig i et stadigt varieret spil med den.

Et andet væsentligt punkt er diskussionen af, hvorvidt dikotomien stadig er så absolut, som den har været tidligere i dette århundrede. Der er blevet stillet spørgsmålstegn ved den både i populær- og kunstmusikkens verden – bl.a. med ideen om cross-over –, og jeg vil foreslå, at det måske er bedre at opløse dikotomien på et teoretisk eller begrebsligt niveau for i stedet at se musikken som et bredt felt, der kan beskrives som et kontinuum mellem ekstremer.

Analysedelen omfatter en kritisk redegørelse for forskellige analytiske tilgange til populærmusikken (bl.a. Philip Tagg, Richard Middleton, Robert Walser, Allan Moore). Intentionen er dels at historisere og klargøre de centrale analytiske termer (f.eks. sound-begrebet), dels at foreslå eller anvendeliggøre termene klangfarve, tekstur og lydscene (det illusionære, 3-dimensionelle rum, der kommer ud af højttalerne) som de måske væsentligste analytiske termer i forbindelse med rockmusik.

Til sidst diskuteres relationerne mellem æstetik og analyse, både som videnskabsteoretisk problem og som et mere dagligdags problem: hvordan musik og ord møder hinanden. Grundsynspunktet er, at de to områder er indbyrdes afhængige: de analytiske redskaber er betinget af æstetiske antagelser og omvendt. Desuden opfattes forbindelsen mellem ord og musik ikke som arbitrær, men grundet i ønsket om at finde de mest passende beskrivelsesord, og derfor kan man hævde, at rockmusikkens betydning kommer til udtryk i diskursen om rockmusikken.

Morten Michelsen

EN NY MUSIK – MELLEM MUSLIMSK TRADITION OG MODERNE PÅVIRKNING I DANMARK

Projektet, finansieret af Statens Humanistiske Forskningsråd inden for satsningsområdet „Kultur mødet – Mellemøsten“, vil se på musikken blandt indvandrere fra en musiketnologisk og musiksociologisk synsvinkel. Opfattelsen af musik og dens betydning for brugerne, såvel som for musikerne, vil være i centrum. Projektet løber fra 1. september 1995 til 31. januar 1998, og resultatet vil blive en bog.

Det er formålet at afdække den musikalske virkelighed, som den opleves af unge anden-generations indvandrere, hvor forskellige interesser og processer mødes og støder sammen. Disse unge skal forholde sig til en række modsætninger: på den ene side det danske samfunds forventninger til indvandrerne om traditionel „stage-folklore“, spændende og eksotisk optræden, på den anden side de mange unge indvandreres oplevelse af at tilhøre en transkulturel verden. Samtidig er musik dels et etnisk identitetssymbol, ofte valgt af de ældre i samfundet, som ønsker traditionalisme og en forbindelse bagud, dels udtrykker musik også generationskonflikten, hvor unge ønsker at distancere sig fra forældrenes traditioner.

Projektet vil kombinere den individuelle historie med mere generelle observationer baseret på social og etnisk baggrund, da musikalsk virkelighed er en kombination af individuel- og gruppeerfaring. Herved bliver det ikke historien om de mest aktive og kendte indvandrer musikere, men derimod et bredt studie af en større gruppe af „normale brugere“ for at finde frem til de reelle musikvaner blandt denne gruppe. Gennem en kombination af mandlige og kvindelige informanter vil også kønsaspektet blive inddraget. Den regionale afgrænsning bliver Tyrkiet, Marokko og Pakistan, idet der for to, måske endda tre generationer siden kom folk fra disse kulturer til Danmark, og de hører i dag til de største indvandrergrupper.

Konklusionen baseres ikke på studiet af én kultur, én musik, én situation, men på nogle mere pan-etniske iagttagelser blandt anden-generations indvandrerne eller „de nye danskere“.

Eva Fock

POPULAR MUSICAL CULTURE IN ZANZIBAR AND TANZANIA

Gennem de sidste fem år har jeg beskæftiget mig med den populære musikkultur i den østafrikanske stat Tanzania, nærmere bestemt swahili-området, som ikke er etnisk, men derimod kulturelt defineret. I 1994 blev jeg ansat som forskningsassistent på Musikvidenskabeligt Institut i København og tog samme år til Dar es Salaam og Zanzibar Town, hvor jeg interviewede musikere og publikum samt deltog i øve-sessions og koncerter. Resultatet af arbejdet er blevet en ph.d.-afhandling med titlen: *Taarab na muziki wa densi. Popular musical culture in Zanzibar and Tanzania seen in relation to Globalization and change.*

I projektets indledende hovedkapitel gennemgås først udvalgte historiske træk i den musiketnologiske videnskabstradition, som er af relevans for forståelsen af studiet af forandring, og herefter præsenteres en række teorier, som i tværvidenskabeligt perspektiv belyser udvalgte begreber som homogenisering (Bruno Nettl), globalisering (D. Robinson, E. Buck & M. Cuthbert), kulturelt hegemoni (Mark Slobin), postmodernisme (Frederic Jameson og Peter Manuel), kreolisering (Ulf Hannerz), og endelig diskuteres begrebet verdensmusik (Karlheinz Stockhausen og Veit Erlmann).

Med baggrund i denne diskussion præsenteres to populære musikkulturer fra hhv. Zanzibar og Dar es Salaam, Tanzania, nemlig den overvejende muslimsk funderede *taarab* og den energiske dansemusik, *muziki wa densi*. Disse stilarters historie udredes, og begrebet centralitet, der ses som en forudsætning for den dynamiske forandringsproces, analyseres i forhold til begge.

For begge musikformer dokumenteres en tendens til, at fornyelsen sker gennem en indledende imitation af et fremmed ideal, som via elektroniske medier tilegnes gennem aural overlevering. I mødet med lokale musikalske traditioner og sociale betingelser for musikudøvelse internaliseres idealet i den pågældende kultur og bliver derved genstand for en afrikaniseringsproces. Desuden undersøges det, hvilke følger det har fået, at begge musikstilarter inden for de sidste ti år er blevet indoptaget i den globale musikproduktion under den fremherskende kategori 'Verdensmusik', der sælger 'forskellighed' som vare.

Afhandlingens konklusion er, at selvom ingen direkte homogenisering af verdens musikkulturer finder sted, så findes der en tendens i retning af systemisk produktion, der alt andet lige virker ind på de musikere, som uundgåeligt er underlagt de markedsøkonomiske forhold inden for den globale musikbranche. Musikerne og deres publikum befinder sig således i en vekselvirkning mellem systemiske, markedsrelaterede kræfter og kollektive og/eller individuelle æstetiske og sociale valg. I dette krydsfelt finder den kreative udfoldelse sted, og derved sikres at musikken bibeholder sin betydning og sin æstetiske karakter.

Forskellighed mellem de to musikformer bliver ofte bedømt således, at *taarab* findes mere autentisk end *muziki wa densi* – rent faktisk er begge former egentlige blandingsformer, har samme alder og er integrerede dele af den moderniseringsproces, som finder sted i Tanzania.

Annemette Kirkegaard

DEN FOLKELIGE BRORSONSANG I DANMARK

Den folkelige Brorsonsang i Danmark har sit naturlige udgangspunkt i anvendelsen af de to samlinger af Brorsonsalmer: *Troens rare Klenodie* (1739) og *Svane-Sang* (posth. 1765).

Især i perioden fra omkring 1830 blev disse samlinger under fællestitlen „Brorsons Salmebog“ de åndeligt vakte kredses foretrukne sangbog. Den fungerede

ved møder og gudelige forsamlinger samt i de vaktet hjem, hvor den blev et kærkomment modstykke til den rationalistiske „Evangelisk-Christelige Psalmebog“, der mange steder på initiativ af oplysningsivrige præster havde afløst „Kingos Salmebog“ som autoriseret kirkesalmebog.

Vi har talrige vidnesbyrd om, at de store folkelige religiøse vækkelser fra centralt hold blev vurderet som alvorlige anslag mod den officielle kirkes myndighedsstatus, hvor det gjaldt om at fastholde det rationalistiske kristendomssyn, således som dette var udtrykt i de autoriserede salme- og koralbøger og lærebøger ved kristendomsundervisningen („Balles lærebog“).

Med Brorson i hånden kunne store dele af befolkningen anført af lægprædikanter nu gå deres egne veje i troslivet uden om statskirkens og myndighedernes kontrol.

Men hvor kom melodierne fra? Vi ved, at Brorson til sine egne originale tekster overvejende benyttede det melodirepertoire, der allerede var indsunget med Kingos salmebog fra 1699. Til sine oversættelser af tyske tekster har han givetvis haft de tilsvarende pietistiske melodier som forlæg (jf. Henrik Glahn: *Melodier til salmer af Hans Adolph Brorson 1694-1764*, Engstrøm & Sødring 1994). Men kun et fåtal af melodierne i det indtil nu indsamlede materiale fra den folkelige danske Brorsonsang har vist sig at have et tilhørsforhold til disse to nævnte grupper.

At opspore tilblivelsen af Brorsonsangens unikke melodirepertoire vil være et af dette forskningsprojekts hovedformål.

Kildematerialet, som det indtil nu foreligger, vil – som en anden central opgave – blive registreret samlet, og alle forhåndenværende optagelser vil blive aflæst og undergå en nærmere analytisk vurdering. Materialet kan deles op i to hovedgrupper:

1. Thorkild Knudsens optagelser blandt de „stærke jyder“ 1958-63, suppleret med optagelser af undertegnede i 1965. I alt ca. 60 optagelser med Brorsonsang, deponeret på Dansk Folkemindesamling i København.

2. Karl Clausens optagelser i Norddvestjylland (med centrum i Harboøre) og i Sønderjylland 1959-66. I alt ca. 200 optagelser med Brorsonsang, deponeret i Sanghistorisk Arkiv i Århus. Den religiøse sang i Harboøre udgør et emne for sig, idet man her både sang efter Brorson og efter „Haboøresangbogen“ (1888 med følgende udgaver).

I Karl Clausens kildemateriale foreligger ikke mindre end 727 optagelser med sang efter Harboøresangbogen, og jeg har skønnet, at det må være relevant at inddrage også dette materiale i undersøgelsen (omend mere perifert) for at få klarhed over de indbyrdes tætte relationer, der har været i anvendelsen af de to sangbøger.

Til disse to hovedgrupper slutter sig yderligere nogle optagelser af Nils Schiørring (Lyø, 1953) samt nogle endnu ældre fonograf-optagelser, som bl.a. Hakon Grüner-Nielsen og Knud Jeppesen har bidraget med. Og endelig har vi nogle skriftlige optegnelser, hvor især M.K. Sands tre samlinger (1911, 1915 og 1918) udgør et væsentligt kildemateriale.

Den endelige registrering, analyse og sammenfattende vurdering af dette materiale forventes tilendebragt i sommeren 1996 og vil derefter udmønte sig i en publikation.

Projektet gennemføres med støtte fra kulturministeriet i form af betalt orlov 01.09.1994-31.12.95 fra mit docentur ved Det jyske Musikkonservatorium samt med midler fra G.E.C. Gads fond og Gangsted-fonden.

Mogens Helmer Petersen

DEN NY MUSIK I DANMARK 1920-1940

Ph.d-projekt ved Musikvidenskabeligt Institut, Københavns Universitet. Indskrivningsperiode: 1. oktober 1995-30. september 1998

Projektet sigter mod at tilvejebringe en samlet fremstilling af de nye strømninger i musiklivet i Danmark i mellemkrigstiden. Det drejer sig om at beskrive, hvordan de tendenser, der i begyndelsen af det 20. århundrede slår igennem i europæisk kunstmusik, manifesterer sig i Danmark.

Den ny musiks modsætningsfyldte historie har haft stor betydning for dansk musik, ikke i den forstand, at man har kopieret udviklingen i udlandet, men derimod sådan, at man til stadighed har diskuteret og forholdt sig til, hvad der er foregået i det europæiske musikliv. Den danske ny musik har således i sit valg af forbilleder og sin afstandtagen fra andre stået i stadig dialog med de nye udenlandske strømninger. Den eneste danske komponist, der på samme måde opnåede at blive orienteringspunkt for diskussionen om det nye, var Carl Nielsen.

Omkring 1920 afspaltes den ny musik fra den eksisterende musikkultur, og kan herefter følges som en særlig sfære i musiklivet: institutionen *Ny Musik*. Den udgøres af et sæt af rammebetingelser for produktionen og distributionen af værker samt de æstetiske normer, der bestemmer interpretationen og receptionen af disse. Den ny musik udvikler sig indenfor og i konfrontation med disse rammer og en undersøgelse af den ny musiks udvikling må derfor både undersøge ændringerne i rammebetingelserne og ændringerne i de værker, der komponeres og spilles som ny musik.

Undersøgelsen falder i tre hovedområder:

For det første skal det undersøges, hvordan den ny musik konstituerer sig som en selvstændig institution, og hvordan denne institution udvikler sig i perioden. Det kommer til udtryk gennem udviklingen af selvstændige organisatoriske rammer i form af foreninger, der har den ny musik som sit særlige område. Det gælder Dansk Filharmonisk Selskab, Unge Tonekunstneres Selskab samt Foreningen "Ny Musik", der var dansk sektion af ISCM. De to sidstnævnte slutter sig i 1930 sammen til Det Unge Tonekunstnerskab. Disse foreninger fungerer som medier for fremførelsen af og diskussionen om ny musik.

Hovedparten af de værker, der er komponeret med det organiserede ny musikliv for øje, er skrevet af komponister født omkring århundredeskiftet.

Komponister som Knudåge Riisager, Finn Høffding, Jørgen Bentzon, Otto Mortensen, Erik Tuxen, Bernhard Christensen og Herman D. Koppel har en central rolle i denne sammenhæng. Det er karakteristisk, at de fleste af dem har studeret i udlandet og er velorienterede om, hvad der sker i udlandet. Ved at se på deres værker i perioden kan man dels se, hvad ny musik konkret var på et bestemt tidspunkt, dels følge virkningerne af de skift i orienteringen, der sker i perioden.

Udviklingen i det æstetiske normsæt, der er referenceramme for den ny musik, kan følges gennem debatten om ny musik, som føres i dagspresse og tidskrifter, især i Dansk Musiktidskrift, og ved at se på receptionshistorien for repræsentanter for væsentlige retninger i det 20. århundredes europæiske musikliv: Schönberg, Stravinsky, Bartok, Milhaud, Kurt Weill, Hanns Eisler og Hindemith.

Der tegner sig et billede af nogle markante skift i orienteringen af den ny musik mod forskellige retninger i europæisk musik. I begyndelsen af 1920'erne er den centraleuropæiske modernisme velrepræsenteret, men fra 1923 vender blikket sig mod den ny franske musik. I 1929 begynder en ny-orientering, der indebærer en ny interesse for musikkens funktion, og som giver sig udtryk i orientering mod anvendt musik, før-klassisk musik og pædagogisk musik. I 1930'erne spiller indflydelsen fra jazz en rolle.

Det andet punkt er en bestemmelse af Carl Nielsens sene værkers placering i billedet. Uden at tage aktivt del i den ny musiks organisationer i Danmark repræsenterer han i høj grad det moderne. Både i europæisk perspektiv og som forbillede for en række af de yngre komponister indtager han en central position i billedet af den ny musik i perioden.

Det sidste hovedområde er en undersøgelse af de forsøg, der ud fra forskellige holdninger gøres på at reformere musiklivet eller skabe alternative musikalske offentligheder. En del af dette kan karakteriseres som en kritik af koncertkulturen, og det hænger sammen med den øgede fokusering på musikkens funktion, der slår igennem omkring 1930. Her spiller også det musikpædagogiske arbejde en rolle, med oprettelsen af folkemusikskoler og kompositionen af undervisningsmusik som eksempler. Desuden omfatter det venstrefløjens musik-kultur, hvor man må skelne mellem den politiske og den kulturradikale venstrefløj.

Michael Fjeldsøe

DEN ISLANDSKE ELEKTRONISKE MUSIKS FREMKOMST OG UDVIKLING

Projektet, *En undersøgelse af den elektroniske musiks udvikling i Island, og i forbindelse hermed et antal analyser af islandske elektroniske værker*, gennemføres som et tre-års ph.d.-studium ved Aalborg Universitet. Jeg har i de to første studieår overvejende finansieret studiet selv, men dog med et vist tilskud fra den islandske stat. Det sidste studieår finansieres gennem AUC.

Arbejdets formål er at beskrive musiklivet i Reykjavík i årene fra ca. 1950 frem til 1990 med særligt henblik på den elektroniske musik og de komponister, der har arbejdet med denne i deres kompositoriske virksomhed. Der er tale om en videreførelse af den forskning, som påbegyndtes i mit speciale om Jón Nordals musik og om musiklivets udvikling i Reykjavík i '50erne og den første halvdel af '60erne.

Den musik, der blev komponeret og spillet i Island frem til ca. 1960, har hovedsageligt rødder i den traditionelle klassiske musik fra det forrige århundrede. Det 20. århundredes musik kom først for alvor til Reykjavík efter stiftelsen af Musica Nova i 1960. Det var netop ved én af deres koncerter i 1960, at det første islandske elektroniske værk af nogen betydning blev opført. Komponisten var Magnús Blöndal Jóhannsson, der således betragtes som pioneren inden for den elektroniske musik i Island, og som derfor naturligt indtager en central position i min afhandling. Jóhannsson er uddannet komponist, pianist og dirigent fra Julliard School of Music i årene 1946-1952. Han har dog aldrig studeret elektronisk musik, men i forbindelse med sin ansættelse ved den Islandske Radio i 1954 fik han i sin fritid mulighed for at bruge radioens primitive udstyr til at komponere elektronisk musik. Hans kompositioner vandt dog aldrig samtidens forståelse. Jóhannsson har komponeret ganske få værker, hvor han bruger elektronik. Det gælder også Thorkell Sigurbjörnsson der, som den første islænding, studerede elektronisk musik, bl.a. hos Lejaren A. Hiller ved University of Illinois i 1959. Hans første værk, der var komponeret i USA, uropførtes også ved Musica Novas koncertrækker i 1960. Her skal også nævnes Leifur Thorarinsson og Atli Heimir Sveinsson, der studerede i Köln i '60erne, og Gunnar Reynir Sveinsson, der studerede elektronisk musik i Holland midt i '70erne.

En ny generation komponister, der bruger elektronik/computere, dukker op i '70erne med Thorsteinn Hauksson, uddannet i USA, og Lárus H. Grímsson, uddannet i Holland, Karólína Eiríksdóttir, uddannet fra USA, Snorri Sigfús Birgisson og Hjálmar H. Ragnarsson, der også studerede denne teknik i '70erne, hhv. i Norge og i USA. Derefter følger Kjartan Olafsson, uddannet i Holland og Finland, Ríkhardur H. Fridriksson, uddannet i Holland, Hilmar Thórdarson fra USA og Helgi Pétursson fra England. Inden deres udlandske studier er alle disse komponister uddannet på konservatoriet i Reykjavík.

Man kan se af denne opremsning, at Islandske komponister har været mange steder for at uddanne sig i musik. Her er kun få af de steder nævnt og udelukkende ud fra den elektroniske musik.

Det er den islandske musikhistorie, som de har været med at skabe, efter deres studier i udlandet, jeg forsøger at beskrive, samt udviklingen af de institutioner, så som symfoniorkestret, musikskolerne samt adskillige foreninger, der findes i Island, og som de nævnte komponister har været med til at stifte og udvikle.

Ligeledes vil jeg præsentere nogle analyser af islandske elektroniske musikværker.

Bjarki Sveinbjörnsson

MUSICA SVECIAE: FOLK MUSIC IN SWEDEN

Den första utgåvan i den nya folkmusikserie som Caprice Records ger ut i samarbete med Sveriges Radio P2, Svenskt visarkiv och Kungl. Musikaliska akademien, publicerades våren 1995. Hela serien kommer att bestå av 20 utgåvor, sammanlagt 25 CD-skivor, och skall vara avslutad i december 1997:

- 1-2 Den medeltida balladen (1995)
- 3 Varjehanda folkmusik (1995)
- 4 Äventyr i jazz och folkmusik (1995)
- 5 Låtar från Orsa och Älvdalen (1995)
- 6 Vaggvisor och ramsor (1995)
- 7 Munspel och handklaver (1995)
- 8 Lockrop och vallåtar (1995)
- 9-10 Lena, Ulrika och Svea
- 11 Spelmän på 1950-talet
- 12 Sjungande Tornedalen
- 13 Prillarhorn och knaverharpa
- 14 Vall- trall- och Lapp Nils-låtar
- 15 Sjömansvisor och rallarvisor
- 16-17 Låtar från Rättvik, Boda och Bingsjö
- 18 Låtar från Dala-Floda och Enviken
- 19 Skillingtrycksvisor
- 20 Visor och låtar från Bohuslän
- 21-23 Jojk
- 24 Koraler och bröllopsmusik från Runö
- 25 Folkmusik i förvandling.

Bland de redan utgivna är *Den medeltida balladen*. På denna dubbel-CD presenteras 41 ballader – flera av dem i olika versioner. Det är en återutgivning på CD av Sveriges Radios stora dokumentärutgåva från 1962. CD-versionen har här utökats väsentligt med fler inspelningar ur radions arkiv – bl a med skämtballader. Inspelningarna gjordes på 1950- och 60-talen med svenska och finlandssvenska traditionsbärare. Utgåvan har försetts med nyskrivna artiklar om den medeltida balladens texter och melodier samt ett separat häfte med samtliga balladtexter.

Vårjehanda folkmusik är en exposé över svensk folkmusik i hela dess bredd. Många av inspelningarna är gjorda „på fältet“ – från 1942 och framåt – på fäbodvallar eller hemma hos folkmusiker och sångare. Andra speglar dagens svenska folkmusik, dels i den traditionella formen, dels i den levande blandning mellan olika musikstilar som utvecklats under de senaste åren.

Distribution: CDA Box 4225, S-102 65 Stockholm. Tel 08-791 47 00. Fax 08-642 27 75.

Märta Ramsten

DANSK MUSIKHISTORIE OG MUSIKFORMIDLING CA. 1783-1950

I 1993 erhvervede Det kongelige Bibliotek *Dan Fogs Samlinger og Arkiv til dansk musikhistorie og musikformidling*. Arkivet fylder ca. 660 arkivkasser, som omfatter 88 særksamlinger af vidt forskellig natur, der alle er udførligt registreret på i alt ca. 5500 sider. Dette materiale er nu tilgængeligt for forskningen.

Samlingerne er anlagt som arkivsamlinger, der giver mulighed for studier ud fra primærmateriale. Mange noder er i tidens løb gået tabt, og forlagsarkiver findes kun i meget begrænset omfang.

Et grundlæggende princip i anlægget er kronologien. Da nodetryk ikke bærer udgivelsesår, er stoffet her dateret, så at der åbnes mulighed for en historisk orientering i forløbet.

Samlingerne falder i ni hovedgrupper:

A-B, # 1-15: Komponistsamlinger af trykte noder; de er bibliograferet, dateret og indekseret.

C, # 16-28: Nodetryk, temasamlinger, herunder f.eks. # 16: Node-periodica, 46 rækker fra 1795-1932, en objektiv kilde til det historiske forløb med talrige førstetryk. Desuden vaudeville, revy, sangspil og dansealbum, samt sangbøger fra koralbøger over visebøger og *Danmarks Melodibog* til Studenter-Sangforeningen.

D, # 29-32: Manuskripter og dedikationer, autografe breve og dedikations-eksemplarer, breve og dokumenter samt håndskrevne samlinger.

E, # 33-42: Trykt litterært materiale, dvs. libretti, programmer, udsnit, tidsskrifter og litteratur.

F, # 43-51: Musikforlag, -handel og -formidling. Henimod 600 forlag i København og provinsen belyses ved udgivelser, kataloger og daterede noder. – # 49, Musikalske lejebiblioteker var betydningsfulde led i musiklivet. De var meget omfattende, omkring 1850 rummede Loses og Plenges lejebiblioteker hver ca. 30.000 værker, og deres trykte kataloger giver et objektivt billede af smag og udvikling.

G, # 52-63: Nodetryk. Gebetet er som det foregående kun sparsomt studeret. Her findes beskrivelser – med arkivmateriale – af typetryk, nodestik, litografi og andre fremstillingsmåder, samt danica udkommet i udlandet. – # 62 rummer nodetitler, der er tegnet af danske kunstnere.

H, # 64-74: Registranter – musikbibliografi. – # 64 rummer musikalske excerpter fra *Adresseavisen* 1783-1854, ca. 1400 sider – med indeks. – # 66 koncerter i København 1783-1854, og adresser. # 68 er musikhandlerkataloger 1784-1803, en analyse af ca. 9100 værker af 934 komponister, der forhandlede her på den tid. Beethoven optræder i en dansk katalog allerede i 1787. – # 69-71 rummer forarbejder til *Dansk Musikfortegnelse 1854-1971*. Originalmateriale findes i *Dansk Boghandlertidende* og *Dansk Musikfortegnelse 1899-1930*. Komponistindeks hertil omfatter ca. 2000 komponister – med årstalshenvisninger.

I, # 75-85: Diverse særksamlinger, ordnet efter ikke-musikalske kriterier. # 75 ‘Særforsorgen’ har 2575 hefter ordnet efter *emner* af meget forskellig art, f.eks. navne, militaria, digtere etc. ad infinitum, som kortspil, spejdere, øl, kommunikation etc. – #76 er dansk topografi, # 77 er kvindelige komponister, # 78 Besættelsestiden, # 82 nodepapir, # 84 restauranters musikkataloger etc. Materialet er registreret og dateret.

Opgaven har været at bevare, ordne, registrere og datere utallige danske nodetryk og gøre dem tilgængelige efter yderst varierende kriterier for derved at skabe et grundlag for forskning af den musikalske udvikling på mange gebeter ud fra talrige udgangspunkter. Det tværfaglige anlæg og den indbyggede kronologi åbner mange døre.

Dan Fog

SYMPOSIUM I CHEMNITZ-ZWICKAU

I dagene 24.-27. maj 1995 afholdtes ved Technische Universität Chemnitz-Zwickau et symposium med titlen “Musikgeschichte zwischen Ost- und Westeuropa”, arrangeret i samarbejde med Institut für Deutsche Musik im Osten. Arrangementet forløb som to parallelsessioner med titlerne “Symphonik” og “Musiksammlungen” med hver ca. 30 indlæg. Hovedtemaer i sessionen “Symphonik”, som undertegnede fulgte, var den folkemelodiske indflydelse på en række symfoniproduktioner (Johannes Brahms og ungarsk musik, ungarske elementer i Franz Schmidts symfonier, schlesiske folkesange i Witold Lutoslawskis symfoniske værker), hidtil kun lidet påagtede symfoniproduktioner (F.L.Ae. Kunzen, Robert Volkmann, Joachim Raff, Richard Wetz, Boris Lyatoschynskij), samt symfoniske problemstillinger i områder af Østeuropa, hvor de politiske forhold har givet komponisterne vanskeligheder eller ligefrem ført til undertrykkelse af deres musikskaben – således fremgik det af nogle indlæg bl.a. fra ukrainske musikforskere. Indholdet af symposiet var i det hele taget stærkt præget af den politiske afspænding mellem øst og vest. Der blev på baggrund af denne sat fokus på symfonikomponisternes rolle i diktaturstater. Til belysning af dette forhold præsenterede en række forskere fra de baltiske lande stof, som må formodes at have været ukendt for de fleste. Markant var i forbindelse med dette emne et foredrag ved lederen af symposiet, professor Helmut Loos, omhandlende den

tyske symfoniker Richard Wetz, hvis virke i det nationalsocialistiske Tyskland blev genstand for en længere debat.

Sessionen var, som man vil forstå, i et vist omfang præget af musikkulturen i – hvad gerne benævnes som – randområder. Der blev således kastet lys over forbindelsen mellem de musikalske centre, ikke mindst Leipzig og Berlin, og de østeuropæiske lande, hvilket førte til en inddragelse af den folkemusikalske indflydelse i behandlingen. Sessionen bidrog til en nuancering og udvidelse af den almindelige europæiske musikhistorie, og den betonedede forholdet mellem den kunstneriske frihed og det politiske system. Et af foredragene havde et emne inden for dansk musik: Heinrich W. Schwabs gennemgang af bl.a. formale og tonale forhold i F.L.Ae. Kunzens symfoni i G-dur.

Symposiets foredrag var placeret i dagtimerne, medens aftnerne rummede koncerter, operaforestilling og et besøg i Robert Schumanns fødehus i Zwickau. Ledelsen og arrangementet blev som nævnt forestået af Helmut Loos, som med sit overblik og sin store imødekommenhed sikrede symposiets praktiske og “soziale” forløb. Indlæggen fra begge sessioner påtænkes udgivet i en rapport.

Claus Rollum-Larsen

MUSIKKETNOLOGISK KONFERANSE I KØBENHAVN

International Council for Traditional Music (ICTM) er en verdensomspennende organisasjon under UNESCO som arbeider for å fremme musikketnologisk forskning og formidling. ICTM arrangerer verdenskonferanse annethvert år og har i tillegg en rekke andre viktige aktiviteter. Av stor faglig betydning er arbeidet i de såkalte Study Groups, som er avgrenset til spesielle fagområder. Her møtes forskere med spesielle interesseområder innen musikketnologien vanligvis hvert tredje år for å drøfte utvalgte temaer. Ofte blir referatene av innleggene under disse konferansene publiserte som egne bøker.

24.-28. april 1995 avholdt en av ICTM's studiegrupper, „Study Group on Historical Sources of Folk Music“, sin konferanse på Dansk Folkemindesamling i København. Lokal organisator var arkivar Jens Henrik Koudal, som sammen med studiegruppens leder, eller mater familias, dr. Doris Stockmann fra Berlin, hadde lagt forholdene både faglig og praktisk til rette for de 26 deltakerne, som kom fra i alt 14 land. Fra Norden deltok foruten Koudal arkivar Svend Nielsen og lektor Birthe Trærup fra Danmark, førstearkivarie Margareta Jersild fra Sverige og førsteamanuensis Bjørn Aksdal fra Norge.

Det var valgt to hovedtemaer for konferansen, *Musikk og arbeid*, og *Tradisjonell musikk mellom urbane og rurale samfunn*. De fleste innledderne hadde valgt å presentere innlegg knyttet til det siste temaet. Arrangør Jens Henrik Koudal åpnet med å presentere resultater fra sitt spennende forskningsprosjekt om forholdet mellom stadsmusikantene og de lokale spillemenn. Her setter

Koudal søkelyset på et viktig spenningsfelt som har hatt stor betydning for utviklingen av folkemusikken ikke bare i Danmark, men også i andre nord-europeiske land. Ralf Gehler fra Schwerin i Tyskland fulgte opp denne problemstillingen med eksempler fra hertugdømmet Mecklenburg, hvor de privilegerte musikere øvet stor innflytelse på folkets musikksmak. Dette førte til at eldre rurale musikkformer som f.eks. de små ensemblene med sekkepipe og fele ble trent bort. Også Margareta Jersild fra Svenskt visarkiv tok opp populær- og kunstmusikkens innflytelse på folkemusikken, men hennes utgangspunkt var primært eldre svenske spellmannsbøker, hvor vi finner en rekke eksempler på lån og påvirkninger fra europeisk kunstmusikk.

I de senere årene har det blitt langt vanligere med deltakere fra de baltiske statene på internasjonale musikkonferanser. Under ICTM-konferansen i København deltok Zaiga Sneibe (Riga, Latvia) og Rimantas Sliužinskas (Klaipeda, Litauen) med hvert sitt innlegg. Mens Sneibe tok for seg et historisk tema om tradisjon og forandring i latvisk folkesang på 1700- og 1800-tallet, ga Sliužinskas en interessant innføring i de rituelle sangtradisjonene knyttet til innhøstningen.

Under musikketnologiske konferanser kan man grovt skille mellom innlegg som tar utgangspunkt i musikktradisjoner knyttet til ens eget land og innlegg hvor man belyser fremmede musikkulturer. Til den første gruppen hører også innlegg som tar opp problemstillinger vedrørende innvandrete og samtidige musikkulturer. I Norden har de fleste musikketnologer fram til nå beskjeftiget seg med forskning omkring våre egne gamle musikktradisjoner. Situasjonen har vært omtrent den samme i Ost-Europa. I tillegg har det i enkelte land, ikke minst i Sverige, kommet en ny generasjon forskere som spesielt har vist stor interesse for innvandrerklulturene. Hvis vi går til deler av Sentral-Europa eller til USA er situasjonen den motsatte. Her har det lenge først og fremst vært de fremmede musikkulturene som har påkalt interessen hos musikketnologene. Under denne konferansen bidro spesielt de tyske deltakerne med slike presentasjoner knyttet til land som Yemen, Georgia, Tyrkia og Hellas, samt Karibien. Av mer prinsipiell karakter var innlegget til Doris Stockmann som dvelte ved den historiske forankringen til funksjonssammenhengen mellom musikk og arbeid, noe også Svend Nielsen var inne på i sitt innlegg om arbeidssang i Danmark.

Ved konferansens slutt vanket det mange vel fortjente godord til Jens Henrik Koudal og Dansk Folkemindesamling. Foruten det faglige utbyttet fikk også deltakerne med seg en interessant rundtur i praktfulle landskaper i Nordsjælland. Og så ser vi alle fram til neste konferanse, som vil bli holdt i Thessaloniki i Hellas høsten 1997. I mellomtiden kan vi forhåpentligvis glede oss over å kunne lese konferanseinnleggene, som trolig vil bli publisert av Dansk Folkemindesamling.

Bjørn Aksdal

ØSTERSØ-KONGRES I GREIFSWALD

Musikkultur in den Städten des Ostseeraumes im 17. und 18. Jahrhundert. Konferenz im Rahmen der internationalen Greifswalder Tagungen zur „MUSICA BALTICA“ – interregionale musikkulturelle Beziehungen im Ostseeraum. Greifswald – Lubmin 30. Nov. bis 3. Dez. 1995.

Rækken af musikvidenskabelige seminarer om Østersøområdet musikkultur, arrangeret af Institut für Musikwissenschaft und Musikpädagogik ved Ernst-Moritz-Arndt universitetet i Greifswald, blev i 1995 fortsat under ovennævnte hovedtema.

For tilrettelæggelsen stod kollegerne fra Greifswald, Dr. Lutz Winkler og UMD Ekkehard Ochs, og seminaret havde samlet deltagere fra ikke mindre end otte lande, Tyskland, Polen, Rusland, Litauen, Letland, Finland, Sverige og Danmark, ca. 25 i alt. Efter en indledning i den fornemme universitetsaula i Greifswald med velkomstaler, koncert og foredrag af Dr. Burkhard Köhler om pommerisk musikkultur i første halvdel af det 17. årh. var resten henlagt til Heimvolkshochschule Lubmin, 20 km. op langs kysten.

Selv om emnerne for de korte foredrag var lagt inden for en kronologisk ramme af to århundreder, var den faglige bredde stor. En hel del bidrag handlede om musikken fra de større byer ved Østersøen, den verdslige og kirkelige kunstmusik såvel som stadsmusikanternes virke. Andre kastede lys over tidsrummets musikalier, specielt de trykte, og instrumentmagernes, navnlig violin- og orgelbyggernes virksomhed. Men på tværs af emnerne var mobiliteten, altså musikernes bevægelser fra sted til sted i området, ligesom ved tidligere Greifswald-møder genstand for særlig interesse (se Jens Henrik Koudals omtale af seminaret i 1993 i *Dansk Årbog for Musikforskning* XXI 1993, s. 93f). Organister, militærmusikere og stadsmusikanter er draget til havs for at søge bedre vilkår – selv på skibene har man spillet og sunget – og på den måde forbindes Balticum med mange tråde til ét samlet musikhistorisk felt. Dog syntes der blandt de mest indsigtfulde af deltagerne at være enighed om en enkelt begrænsning, idet svenskerne synes at have gjort sig påfaldende lidt bemærket i Forpommern under deres herredømme mellem 1648 og 1815. Det er den relativt nye indsigt i disse forhold, der giver de årlige Greifswald-møder ikke blot berettigelse, men gør dem til en vigtig del af den aktuelle musikforskning.

En nærmere redegørelse for indholdet af de enkelte bidrag må afvente udgivelsen af kongresberetningen, der ikke skulle lade vente så længe på sig. Beretningen fra 1993 er på trapperne, og derefter vil en samlet beretning for seminarerne i 1994 og 95 hurtigt blive udfærdiget.

Det skal dog siges, at seminaret i kraft af de indholdsrige enkeltbidrag, af de livlige og væsentlige diskussioner og af det i det hele taget vellykkede arrangement var en ubetinget succes. Man må kun håbe, at traditionen kan føres videre.

Carsten E. Hatting

MUSIKFORSKNINGEN VED AARHUS UNIVERSITET

I lighed med situationen ved Københavns Universitet, som den er ridset op i *Dansk Årbog for Musikforskning* XXII, har forskningen ved Det Musikvidenskabelige Institut i Aarhus også i en længere periode været præget af de store krav, der har været stillet i forbindelse med den løbende udvikling af undervisningssiden på musikstudiet.

Der blev imidlertid sat godt skub i tingene, da vi på instituttet i 1990 begyndte at afholde forskningsaftner, hvor man præsenterede sin forskning for kollegerne og herved fik en mulighed for konstruktive samtaler herom.

På samme tid initierede instituttet udgivelsen af to forskellige skriftserier (se nedenfor), der har fået stor betydning for formidlingen af den forskning, som foregår ved instituttet.

Forskningen ved instituttet i Aarhus er præget af de enkelte forskeres interesser. Vi har med andre ord ikke udarbejdet nogen specifik forskningsprofil for instituttet. Alligevel er der visse mønstre, som tegner sig, når man ser på de udgivelser, instituttet har stået for gennem de seneste fem år:

1) *Cecilia* årbøgerne 1991, 1992-93 og 1994 viser de forskelligartede forskningsinteresser, som medarbejderne ved instituttet har – fra grønlandsk trommesang over Haydns messer til Knud Jeppesens a cappella-korværker, for eksempel. Dog viser der sig i det samlede billede en koncentration i interessen om det 19. århundredes kunstmusik – herunder især Bruckners og Wagners musik – og det 20. århundredes kunst- og populærmusik – her især rockmusikforskningen, ligesom også instituttets efterhånden mangeårige tradition for forskning inden for dansk sanghistorie gør sig stærkt gældende.

2) *Da capo*-skriftserien består hovedsageligt af artikler, der har været anvendt i en arbejdssammenhæng på instituttet. Indtil nu er der udkommet ni numre i serien af meget forskellig karakter.

Hvad angår forskeruddannelse, er et par medarbejdere initiativtagere til et nordisk samarbejde vedrørende forskeruddannelse. Herudover indgår Musikvidenskabeligt Institut i Aarhus i et tværfagligt samarbejde vedrørende forskeruddannelserne med de andre æstetiske fag på Det humanistiske Fakultet: Dramaturgi, kunsthistorie, litteraturhistorie samt æstetik & kultur.

Dette tværfaglige samarbejde har desuden fået konkret udtryk i et stort forskningsprojekt i tilknytning til fakultetets Center for Kulturforskning, projektet, som er støttet af Statens Humanistiske Forskningsråd, drejer sig om „Moderne æstetisk Teori: det æstetiskes aktuelle funktionsforandring“. Et par af instituttets medarbejdere er tilknyttet projektet.

Herudover er instituttets forskere inden for det 20. århundredes populærmusik styringsgruppe for et forskningsprojekt under NORFA-programmet: „Nordisk Rockforskning“.

De seneste år har instituttets forskning fået et tilskud af nye kræfter via de ph.d.-studerende. Vi har for tiden to ph.d.-studerende, hvis ganske forskellige forsknings-

projekter begge ligger indenfor det 20. århundredes musik og samtidig trækker linier til det æstetiske samarbejde: „Postminimalismens musik, æstetik og kultur – Crossing the borders“ samt „Computermusikkens Paradigme“.

Karen Juul-Olsen

FORSKNING VED MUSIKHISTORISK MUSEUM OG CARL CLAUDIUS' SAMLING

„Museets formål er 1) at indsamle og bevare musikinstrumenter og andet dokumentarisk materiale til belysning af musikken i kulturhistorisk sammenhæng og herunder specielt bevare de eksisterende samlinger ... 2) at fremme og bidrage til den videnskabelige udforskning af museets samlinger, 3) at formidle samlingerne til offentligheden. Der påhviler museet et særligt ansvar med henblik på sikring af stof til belysning af danske musikforhold. Museet skal holdes åbent for publikum i et omfang, der fastsættes af bestyrelsen“. (Fundats af 1.10.1977, § 3).

I modsætning til f.eks. biblioteker, centrale arkiver og sygehuse kan man med enkelte undtagelser sige, at der ikke *skal* være offentlige museer i Danmark. De er der bare, og af den grund findes også en „Lov om museer“, som omfatter de statsanerkendte (= statslige eller statsstøttede) samlinger. Den handler om, hvilke forpligtelser museerne skal opfylde for at modtage statsmidler. Den nuværende kulturminister (juli 1995) har med alle registerknapper udtrukne bebudet en helt ny museumslov, men indtil videre befinder fundatsen for det statsstøttede Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling sig i smuk overensstemmelse med lovens krav, også hvad angår forpligtelsen til forskning, samtidig med at der er taget højde for den virkelighed, museerne må leve med. Læg mærke til paragraffens punkt 2, *at fremme og bidrage til*, og sammenhold dette med punkt 3, *at formidle samlingerne*. Læg dertil '80ernes og '90ernes stigende krav fra politisk hold om at markedsføre institutionen i turistmæssigt øjemed – så behøver jeg vist ikke yderligere at tydeliggøre et lille museums særlige dilemma: på linie med f.eks. biblioteker og arkiver er museet i høj grad en serviceinstitution for andre forskere. Samtidig skal vi deltage i det, man kalder begivenhedskulturen. Der skal ske noget, og det skal stort set foregå hele tiden. Det er formentlig overflødigt, men alligevel må det nævnes, at der ikke i den anledning er tilført museet øgede ressourcer.

De videnskabelige medarbejdere omfatter en direktør og en inspektør på fuld tid samt forskningsbibliotekaren på halv tid. Sammen med direktøren vil museums-inspektøren på Musikhistorisk Museum udover fundatsens formålspræcisering være forpligtet til at interessere sig levende for, hvor papirkurven skal stå, rengøringsplanens gennemførelse, bygningernes vedligehold, sikkerhedsforanstaltningernes tilstand etc. Museet har indtil 1.9.94 gennemført en ugentlig arbejdsdag til inspektørens frit valgte område, men det er lykkeligt, når en højt kvalificeret forsker med museets, forskningsrådets og diverse fondes støtte for en 3-årig periode bliver frigjort til fordybelse i et emne, der ligger uden for de om-

råder, som museets samlinger kan belyse. (Se nærmere herom i *Dansk Årbog for Musikforskning* XXII, 1994, Ole Kongsted: „Musik og musikalsk virksomhed i Danmark ca. 1560-ca. 1610“). Netop af hensyn til fundatsens formulering om videnskabelig udforskning af egne samlinger har den vikarierende inspektør fortsat en ugentlig forskningsdag, men nu med henblik på institutionsrelaterede undersøgelser.

De fleste museumsfolk sætter stor pris på deres formidlingsopgaver, men vi sætter ikke pris på den nuværende tendens til at vægte kvantitet fremfor kvalitet, og vi søger stædigt at fastholde princippet om, at bag selv den mindste udstilling bør der ligge en undersøgelse. Vi er faktisk kommet til at holde af dette ord, fordi begrebet forskning efterhånden er blevet så belastet. Idealet vil naturligvis være, at museet ud fra et fagligt skøn igangsætter en undersøgelse, som herefter formidles gennem udstilling, katalog, foredrag og levende musik. I *Meddelelser fra Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling* IV 1984-1993 (København 1994) gives bl.a. et overblik over museets indsats i det forløbne 10-år. Her vil man kunne se, at vi i et vist omfang har kunnet gennemføre den slags projekter. Her skal nævnes et par eksempler, som efter vor opfattelse har fungeret tilfredsstillende: 1990 „Masser af Messing“, 1991 „Mandolin i Danmark“, 1992 „Musik og Reklame“ og 1993 „Harpens Kraft“. I disse tilfælde har emnet ligget inden for samlingernes tyngdepunkt, museet har gennem større eller mindre undersøgelser tilvejebragt ny viden, der er fastholdt i en publikation, og fokus har ligget specielt på forhold inden for dansk musikliv.

Lige fra etableringen af Den danske Orgelregistrant i 1972 har Musikhistorisk Museum været hjemsted for dette – også i international sammenhæng – enestående arbejde. I 1989 overgik registranten til museets ejendom, hvorved dette værdifulde arkivs formelle status er sikret en fremtid i faste rammer. Opgaver med registrering af pipeorgler i Danmark og besvarelse af talrige forespørgsler fra institutioner og privatpersoner har givet anledning til en ret intensiv forskningsmæssig indsats. Det seneste resultat heraf er registrantens medvirken ved de undersøgelser, der førte til restaureringen af det interessante renæssanceorgel i Dronning Dorotheas Kapel på Sønderborg Slot. (Se nærmere om orgelregistrantens arbejde i Ole Olesen: „Den danske Orgelregistrant“, *Dansk Årbog for Musikforskning* XXI, 1993).

Af *Meddelelser* IV fremgår det også, at udefra kommende kræfter kan påvirke aktiviteterernes indhold, hvilket er både nyttigt og inspirerende, selvom det også er forbundet med den risiko, at man taber institutionens egentlige formål af syne. Nogle af øjeblikkets kodeord er samarbejde om projekter og opbygning af netværk med alt, hvad dertil hører. Heinrich Schütz-årets samkøring af udstilling, symposium og koncertrække og Chr. IV-årets beslægtede aktiviteter over et endnu bredere felt er eksempler på, at museet i kraft af fællesskabets faglige og økonomiske styrke har kunnet yde en markant forskningsmæssig indsats. Modsat er de københavnske museers i høj grad vellykkede projekt „Dansk - danskere“ et fremragende eksempel på et fælles fremstød, der først og fremmest betød noget

for PR, turisme og populær formidling uden anden baggrund end paratviden og indsamling af snævert målrettede data.

Museets profil i fremtiden vil naturligvis i vid udstrækning afhænge af forhold, som vi ingen indflydelse har på, men med det forbehold kan jeg vist nok fremkomme med den hensigtserklæring, at vi vil satse på at udbygge samlingerne med materiale til belysning af det århundrede, som vi er i færd med at forlade. Ikke et øjeblik for tidligt, kan man roligt indrømme uden straks at levere de dybere årsager til den uholdbare tilstand. Vi agter at varetage en del af de undersøgelser, som forbinder sig med en kvalificeret indsamlingsproces, der omfatter en kulturhistorisk, organologisk, musikalsk og teknologisk indfaldsvinkel. Derudover vil vi søge at etablere et samarbejde med forskere inden for specialer, som vi ikke har mulighed for at dække selv. Vi håber og tror, at den kommende strategiplan for forskning i Danmark vil kunne inddrage Musikhistorisk Museums tanker om fremtidige undersøgelser i den overordnede planlægning.

Mette Müller